

Översyn av reglerna för statligt stöd till FoU och innovation

Förklarande anmärkning

De föreslagna ändringarna av rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation har en direkt koppling till resultaten av kontrollen av ändamålsenligheten, en omfattande politisk utvärdering av huruvida reglerna för statligt stöd, som ingick i moderniseringen av det statliga stödet, är ändamålsenliga. De preliminära resultaten av kontrollen av ändamålsenligheten återfinns i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar om kontrollen av ändamålsenligheten, som offentliggjordes den 30 oktober 2020¹.

Resultaten av utvärderingen av ändamålsenligheten bekräftade att de övergripande reglerna för statligt stöd till FoU och innovation som genomfördes 2014 har fungerat väl och bidragit till att främja forskning, utveckling och innovation i EU utan att snedvrída konkurrensen på ett otillbörligt sätt. I synpunkterna från berörda parter erkändes också vikten av att reglerna hålls stabila efter en brant inlärningskurva efter översynen av moderniseringen av det statliga stödet.

Utvärderingen av ändamålsenligheten visade dock också att ett antal riktade tekniska översyner som syftar till att ytterligare förenkla och förtydliga tillämpningen av reglerna, som fastställs både i FoUI-rambestämmelserna och de relevanta artiklarna i den allmänna gruppundantagsförordningen, är nödvändiga. Dessutom visade det sig att dessa regler behövde uppdateras för att återspegla marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen på ett sätt som underlättar den dubbla övergången i den europeiska ekonomin.

Bestämmelserna i rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation kompletteras av den allmänna gruppundantagsförordningen, som fastställer förhandsvillkor för förenlighet på grundval av vilka medlemsstaterna kan genomföra statliga stödåtgärder utan förhandsanmälan till kommissionen. Parallellt med översynen av rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation genomför kommissionen en riktad översyn av den allmänna gruppundantagsförordningen, som också kommer att inbegripa en riktad ändring av de bestämmelser i den allmänna gruppundantagsförordningen som är relevanta för forskning, utveckling och innovation.

För att ta itu med ovanstående innehåller de reviderade rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation följande riktade förbättringar:

(1) För det första införs förtydliganden av följande definitioner:

- a) *Definition tillämplig på innovationskluster.* Syftet med översynen är att klargöra att digitala innovationsknutpunkter, även inom ramen för programmet för ett digitalt Europa, kan klassificeras som innovationskluster i den mening som avses i den relevanta definition som redan finns i rambestämmelserna om FoU och innovation. Denna ändring syftar till att skapa klarhet för alla medlemsstater och berörda parter om hur man beviljar nationellt stöd till digitala innovationsknutpunkter och ändrar inte tillämpningsområdet för den nuvarande definitionen. Detta förtydligande gör det också möjligt att förklara hur reglerna för statligt stöd redan stöder viktiga prioriteringar från

---

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance>

kommissionens sida, såsom programmen för ett digitalt Europa och Horisont Europa, som hänvisar till behovet av att stödja infrastruktur som digitala innovationsknutpunkter, stimulera samarbete, nätverksarbete och innovativa lösningar.

- b) Ett annat riktat förtydligande införs i definitionerna av **industriell forskning, experimentell utveckling samt process- och organisationsinnovation**. Resultaten av kontrollen av ändamålsenligheten har visat att man efterfrågade klargöranden om hur definitionerna ska tillämpas på IT, programvaruutveckling inklusive artificiell intelligens och annan digital teknik, vilket kommer att underlätta genomförandet av kommissionens industristrategi och digitala agenda. Även om det inte uttryckligen hänvisas till den i de nuvarande definitionerna omfattas redan digitaliseringsrelaterad FoU och innovation implicit av de befintliga definitionerna. Därför skulle de planerade förtydligandena endast införa en uttrycklig hänvisning till digitaliseringsverksamhet för att klargöra att verksamhet som bedrivs på sådana områden omfattas av definitionerna, vilket ökar förutsebarheten och den rättsliga säkerheten när det gäller reglerna. Dessa förtydliganden påverkar inte tillämpningsområdet för definitionen eller de stödberättigande verksamheter som omfattas av den.
- c) När det gäller **innovation som bedrivs av små och medelstora företag** bekräftar de bevis som samlades in under kontrollen av ändamålsenligheten att små och medelstora företag fortfarande brottas med marknadsmisslyckanden som påverkar deras innovationskapacitet, på grund av den låga användningen av digitaliseringsverksamhet och/eller svårigheter att få tillgång till stödtjänster för innovation. I detta avseende bekräftade kontrollen av ändamålsenligheten att de relevanta reglerna för statligt stöd till FoU och innovation som är tillämpliga på innovationsstöd till små och medelstora företag fortfarande är giltiga och relevanta. De saknar endast tillräcklig klarhet för vissa berörda aktörer när det gäller i vilken utsträckning innovationsstöd till små och medelstora företag (som redan definierats och föreskrivs i de befintliga reglerna) möjliggör stöd till digitaliseringsverksamhet (t.ex. stöd till tjänster som tillhandahålls av forskningsinfrastrukturer, teknikinfrastruktur och innovationskluster). Därför omarbetas den relevanta definitionen för att uttryckligen klargöra och förtydliga att ovannämnda verksamheter redan är berättigade till stöd inom ramen för den befintliga åtgärden. Detta klargörande bör också bidra till att stärka synergier med kommissionens investeringsprioriteringar som fastställs i dess strategier för små och medelstora företag och industrin.

- (2) För det andra införs en definition och förenlighetskriterier för att göra det möjligt att stödja teknikinfrastrukturer som återspeglar marknads- och teknikutvecklingen och för att uppmuntra investeringar i forskning, utveckling och innovation som underlättar den dubbla övergången. Ovanstående kommer också att underlätta spridningen av innovationsverksamhet, särskilt för små och medelstora företag, som genom att använda teknisk infrastruktur kan bidra med innovativa lösningar på aktuella samhällsutmaningar som klimatförändringar och den brådskande övergången till digitalisering, i överensstämmelse med den gröna given och målen för den industripolitiska strategin.

Enligt de reviderade reglerna, och i motsats till forskningsinfrastrukturer, är tekniska infrastrukturer främst avsedda att användas av industrin, särskilt små och medelstora företag, för att åtgärda bristen på relevanta anläggningar för marknadsprovning av ny oprövad teknik för att slutföra utvecklingen före marknadsintroduktion.

Den riktade översynen grundar sig på de befintliga förenlighetsreglerna för FoUI-stöd, särskilt reglerna om i) stöd till FoU-projekt för experimentell utveckling (relevant för tekniska infrastrukturers test- och expansionsverksamhet) och ii) investeringsstöd till forskningsinfrastrukturer.

Närmare bestämt har förenlighetsvillkoren för teknisk infrastruktur fastställts på följande sätt:

- i) Den tillämpliga definitionen bygger på den som utarbetats i kommissionens arbetsdokument om teknisk infrastruktur². Definitionen har utarbetats av GD Forskning och innovation på grundval av erfarenheterna från Horisont 2020-programmet (definitionen motsvarar test- och uppskalningsverksamhet i ett experimentellt utvecklingsskede). Detta gör det möjligt att säkerställa terminologisk konsekvens mellan reglerna för statligt stöd och Horisontprogrammet (vilket ofta förespråkas av våra intressenter).
- ii) Teknisk infrastruktur kommer att stödjas på samma sätt som forskningsinfrastrukturer som begränsar stödet till investeringskostnader.
- iii) När det gäller den grundläggande nivån på stödet (*stödnivån*) kommer den att baseras på den nivå som gäller för experimentell utveckling (25 %), eftersom teknisk infrastruktur används vid testning och uppgradering i den experimentella utvecklingsfasen³. Därmed kommer medlemsstaterna inte längre att vara tvungna att bevilja investeringsstöd för varje experimentellt utvecklingsprojekt som genomförs av specifika användare av en teknisk infrastruktur (vilket medför en stor administrativ börda), utan kommer i stället att kunna stödja investeringar i en teknisk infrastruktur i ett enda steg.

(3) För det tredje kommer följande ändringar att åtgärda den oproportionerliga administrativa börda som medlemsstaterna konfronterats med vid genomförandet av stöd enligt rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation:

- a) I samband med översynen av rambestämmelserna för forskning, utveckling och innovation fastställs regler för en förenklad metod för beräkning av de indirekta kostnaderna för FoU-projekt.**

I detta avseende införs genom förslaget till översyn en förenkling för att beräkna de stödberättigande kostnaderna för FoU-projekt genom att det blir möjligt att tillämpa en förenklad metod för beräkning av de indirekta kostnaderna. För närvarande tillåter reglerna i den allmänna gruppundantagsförordningen medlemsstaterna att använda förenklade

---

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0df85f8b-7b72-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

³ Om en detaljerad bedömning görs kan den normala stödnivån höjas upp till 40 % för enskilda anmälningar.

kostnadsalternativ endast när projektet eller verksamheten åtminstone delvis finansieras genom en unionsfond (t.ex. Horisont – Esif). Resultaten av kontrollen av ändamålsenligheten visade att det behövs en bredare tillämpning av förenklade kostnadsalternativ för att beräkna de stödberättigande kostnaderna. Eftersom faktiska indirekta stödberättigande kostnader ofta är svåra att kontrollera och påvisa, förenklar användningen av ett förenklat kostnadsalternativ för indirekta kostnader avsevärt förvaltningsmyndigheternas beviljande av stöd till FoU-projekt. Dessutom pekar kontrollen av ändamålsenligheten på att det saknas skäl för att utesluta FoU-projekt som finansieras med rent nationella resurser (inklusive RRF-medel) från denna möjlighet. Den förenklade kostnadsmetoden för indirekta kostnader godkändes i ett antal tidigare anmälda FoU-ärenden, men denna praxis har ännu inte formaliserats.

b) Det klargörs vidare att övervakningen av den kompletterande karaktären hos de ekonomiska verksamheter som definieras i punkt 20 i FoUI-rambestämmelserna ska gälla under en period av tio år.

Detta behövs för att det ska stämma överens med den preskriptionstid på tio år som fastställs i procedurförordningenⁱ, dvs. den period efter vilken kommissionen inte längre har några några rättsliga möjligheter att begära återbetalning av beviljat stöd, och för att undvika att övervakningen måste fortsätta på obestämd tid, vilket förefaller oändamålsenligt med tanke på att till och med den dyraste FoU-laboratorieutrustningen skulle vara full avskriven efter tio år.

Enkla och överskådliga regler för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation är obestriddligen nödvändigare än någonsin i dagens läge. Vi räknar med att de riktade tekniska ändringarna av reglerna kommer att vägleda medlemsstaterna i genomförandet av offentliga stödprogram (mobilisering av privata investeringar) utan onödiga dröjsmål och hjälpa företag och forskningsorganisationer att utveckla ny teknik. Denna nya teknik kommer i sin tur att ligga till grund för gröna och digitala produkter och tjänster på marknaden som omvandlar den europeiska ekonomin i överensstämmelse med den gröna given/Ett digitalt Europa för 2030/2050. Dessutom kommer de tydligare reglerna att göra det möjligt för medlemsstaterna att förkorta tiden mellan ansökan och det faktiska beviljandet av medel.

ⁱ [Rådets förordning \(EU\) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt](#) (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).